

Βαλλιάνειο ΓΕ.Λ. Κεραμειών / σχολ. έτος 2021-2022

Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Λυκείου

Η **σύνθεση “μικροκειμένου”** αποτελεί μια από τις σταθερές του διαγωνίσματος της Νεοελληνικής Γλώσσας. Στα πλαίσια αυτά ζητείται συχνά η ανάπτυξη, ο σχολιασμός ή η ανασκευή μιας άποψης του κειμένου. Πιο συγκεκριμένα μπορούμε να συναντήσουμε τρεις τύπους άσκησης :

Α. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΙΑΣ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Δίνεται ένα απόσπασμα του κειμένου το οποίο ο μαθητής καλείται να θέσει ως θεματική περίοδο μιας παραγράφου την οποία θα αναπτύξει προσθέτοντας τα δικά του σχόλια. Στην περίπτωση αυτή συχνά ζητείται η ανάπτυξη της παραγράφου να γίνει με συγκεκριμένη μέθοδο (παραδείγματα, διαίρεση, σύγκριση – αντίθεση κλπ.).

π.χ.

“Ο τόνος της φωνής του εκφωνητή ή του παρουσιαστή μπορεί να κάνει το ίδιο γεγονός να φαίνεται διαφορετικό”.

Χρησιμοποιώντας τη φράση αυτή ως θεματική περίοδο να αναπτύξετε μια παράγραφο με δικά σας παραδείγματα.

Απάντηση :

Στην περίπτωση αυτή ο μαθητής πρέπει **να τοποθετήσει ως θεματική περίοδο** της παραγράφου του την άποψη που του δίνεται και να αναπτύξει την παράγραφο με τη μέθοδο που του υποδεικνύεται ακολουθώντας όσα ξέρει για τις **μεθόδους ανάπτυξης της παραγράφου**. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι να χρησιμοποιήσει τις κατάλληλες διαρθρωτικές λέξεις ανάλογα με τη μέθοδο ανάπτυξης (**για παράδειγμα, επειδή, αφού, από τη μια πλευρά... από την άλλη, ωστόσο, όμως, ο ένας... ο άλλος, επομένως, όπως... έτσι κλπ.**). Επιπλέον σημαντικό είναι να προσθέτουμε στο τέλος μια **κατακλείδα** αναδιατυπώνοντας τη θεματική περίοδο ή εξάγοντας ένα τελικό συμπέρασμα.

Στην παραπάνω άσκηση των πανελλαδικών, ζητείται να αναπτυχθεί η θεματική περίοδος με τη μέθοδο των **παραδειγμάτων**. Για αυτό θα χρησιμοποιηθούν οι ανάλογες διαρθρωτικές λέξεις / φράσεις. Η απάντηση θα μπορούσε να είναι η εξής:

Ο τόνος της φωνής του εκφωνητή ή του παρουσιαστή μπορεί να κάνει το ίδιο γεγονός να φαίνεται διαφορετικό. Ας πάρουμε για παράδειγμα ένα εκφωνητή ο οποίος αναγγέλλει μια είδηση αργά προσδίδοντας στη φωνή του πομπώδες ύφος και δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στην στίξη. Ο δέκτης τότε αντιλαμβάνεται την είδηση ως βαρυσήμαντη και δίνει ανάλογη σημασία. **Αν πάλι** ο παρουσιαστής σε ένα άλλο τηλεοπτικό σταθμό παρουσιάσει την ίδια είδηση με γρήγορο ρυθμό και τόνο ουδέτερο χωρίς ιδιαίτερη έμφαση στη στίξη, ο δέκτης θα θεωρήσει την είδηση ως συνηθισμένη, άνευ ιδιαίτερης σημασίας. **Επομένως κάθε είδηση δημιουργεί**

διαφορετική εντύπωση στην κοινή γνώμη ανάλογα με τον τρόπο που θα παρουσιαστεί.

(Δες τις μεθόδους ανάπτυξης παραγράφου)

B. ΑΝΑΠΤΥΞΗ / ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΜΙΑΣ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΨΗΣ

Πρόκειται για τον τύπο άσκησης που συχνότερα συναντάται στις εξετάσεις της Γ Λυκείου. Πιο συγκεκριμένα δίνεται ένα απόσπασμα του κειμένου το οποίο ο μαθητής καλείται να σχολιάσει και να αναπτύξει σε μια παράγραφο 70 – 90 λέξεων. Εδώ στόχος είναι η εξήγηση και η ερμηνεία μιας άποψης / θέσης του συγγραφέα.

π.χ.

Να αναπτύξετε σε 60-80 λέξεις το νόημα του παρακάτω αποσπάσματος του κειμένου:

“Ο διασκορπισμός της εποχής μας δεν εμφανίζεται μόνο μέσα στην αύξουσα εξειδίκευση, αλλά και μέσα στην καταναλωτική συνείδηση του σημερινού ανθρώπου στη σχέση του με τα αγαθά, που του προσφέρονται στον τομέα της διαβίωσης ή της ψυχαγωγίας.”

Απάντηση :

Στην περίπτωση αυτή ο μαθητής καλείται να εξηγήσει / ερμηνεύσει το νόημα του αποσπάσματος. Επομένως δεν είναι απαραίτητο να χρησιμοποιήσει την άποψη ως θεματική περίοδο. Πόσο μάλλον όταν αυτή είναι εκτενής. Επομένως ο μαθητής πρέπει να αναδιατυπώσει την κεντρική ιδέα του αποσπάσματος και να τη θέσει ως θεματική περίοδο. Στα σχόλια αναπτύσσει την άποψη που του δίνεται. Η ίδια η άποψη υποδεικνύει και τον τρόπο ανάπτυξης, αν και αυτό δεν είναι απαραίτητο. Συνήθως χρησιμοποιούμε την αιτιολόγηση ή το αίτιο αποτέλεσμα .

Στην παραπάνω άσκηση η απάντηση μπορεί να είναι :

Αυτό που χαρακτηρίζει το σύγχρονο άνθρωπο είναι η αποξένωσή του από τον εαυτό του και από τον κόσμο που τον περιβάλλει. Η εποχή μας απαιτεί την ολοκληρωτική ενασχόληση με ένα μόνο γνωστικό αντικείμενο γεγονός που απομακρύνει τον άνθρωπο από άλλους τομείς της ζωής και της γνώσης και περιορίζει την ικανότητα του ανθρώπου να σχηματίσει μια σφαιρική εικόνα για τη ζωή και τον κόσμο που τον περιβάλλει. Από την άλλη ο άνθρωπος ωθείται στην επιδίωξη της καταξίωσης και της ευδαιμονίας μέσω της συνεχούς κατανάλωσης με αποτέλεσμα να υπερεκτιμά τη σημασία των καταναλωτικών αγαθών και να αποξενώνεται από τον ίδιο του τον εαυτό. Για τους λόγους αυτούς ο άνθρωπος σήμερα στερείται τη δυνατότητα να κατανοήσει τον εαυτό του και τον κόσμο μέσα στον οποίο ζει.

Γ. ΑΝΑΙΡΕΣΗ ΜΙΑ ΑΠΟΨΗΣ / ΑΝΑΣΚΕΥΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΩΝ

Για τη δημιουργία μικροκειμένων ανασκευής επιχειρημάτων ακολουθούμε την εξής μέθοδο :

1. Εντοπίζουμε το αδύνατο σημείο της άποψης που πρέπει να αναιρέσουμε.

2. Διατυπώνουμε την άποψη στη θεματική περίοδο ως γνώμη τρίτων

π.χ. Πολλοί υποστηρίζουν ότι η τεχνολογία έβλαψε τον άνθρωπο περισσότερο από ότι τον ωφέλησε

3. Στα σχόλια παραθέτουμε επιχειρήματα που αναιρούν την άποψη. Συνήθως χρησιμοποιούμε αντιθετικές λέξεις / φράσεις για να δηλώσουμε την αντίθεσή μας με την άποψη (ωστόσο, όμως, εντούτοις κλ.π.).

4. Καταγράφουμε την τελική μας θέση / συμπέρασμα ως στην κατακλείδα.

π.χ.

Να ανασκευάσετε / αναιρέσετε την παρακάτω άποψη :

«Η τεχνολογία έβλαψε τον άνθρωπο περισσότερο από ότι τον ωφέλησε».

Απάντηση

Πολλοί υποστηρίζουν ότι η τεχνολογία έβλαψε τον άνθρωπο περισσότερο από ότι τον ωφέλησε. Ωστόσο είναι λάθος η ανησυχία για ορισμένες αρνητικές εφαρμογές της τεχνολογίας να επισκιάζουν την τεράστια συμβολή της στη βελτίωση των συνθηκών ζωής του ανθρώπου, στην απαλλαγή του από τις ασθένειες και την εξοντωτική εργασία και στη διάδοση των γνώσεων και την ανάπτυξη των τεχνών και του πολιτισμού. Μια τέτοια αντιμετώπιση είναι μονόπλευρη, επειδή παραβλέπει την τεράστια πρόοδο που έχει συντελεστεί και εξιδανικεύει το παρελθόν στο οποίο ο άνθρωπος ήταν δέσμιος των στοιχείων της φύσης, ανήμπορος να εξασφαλίσει τη ζωή του και να αναπτύξει το πνεύμα του. Φαίνεται επομένως ότι είναι υπερβολικό να αποκηρύσσουμε με ευκολία την τεχνολογία διογκώνοντας τα προβλήματα και υποβαθμίζοντας τις απεριόριστες δυνατότητες που εξασφαλίζει στον άνθρωπο.